

RIKSDAGENS SVAR 45/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om samhällstjänst

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om ändring av lagen om samhällstjänst (RP 3/2010 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 3/2010 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ändring av lagen om samhällstjänst

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 12 december 1996 om samhällstjänst (1055/1996) 1 § 2 mom., 2, 4, 6, 7, 7 a och 7 b §, 8 § 1 mom., 8 a §, 9 § 1 mom., 11 § 1 mom. samt 12 § 1 och 3 mom.,

sådana de lyder, 1 § 2 mom., 7, 7 a och 7 b §, 8 § 1 mom. och 8 a § i lag 66/2003, 2 §, 9 § 1 mom., 11 § 1 mom. samt 12 § 1 och 3 mom. i lag 138/2001, 4 § i lag 538/2003 och 6 § i nämnda lagar 138/2001 och 66/2003, samt

fogas till lagen en ny 2 a § och till lagen en ny 3 §, i stället för den 3 § som upphävts genom nämnda lag 538/2003, till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 66/2003 och i lag 298/2003, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till lagen nya 5 a, 12 a och 12 b § som följer:

1 §

Samhällstjänst

Högst 30 timmar av ett samhällstjänststraff kan dock avtjänas genom deltagande i verksamhet som ordnats eller godkänts av Brottsåpföljdsmyndigheten och som syftar till att reducera riskerna för återfallsbrottslighet eller rusmedelsproblem hos den dömda samt att öka den-

nes förutsättningar att avtjäna ett samhällstjänststraff. Andelen arbete ska dock vara minst hälften av det timantal som dömts ut.

2 §

Verkställighet av samhällstjänst

Verkställigheten av samhällstjänst handhas av Brottsåpföljdsmyndigheten.

2 a §

Övervakare och biträdande övervakare

För verkställigheten av ett enskilt samhällstjänststraff svarar den tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten som förordnats till uppdraget (*övervakare*).

En person som samtycker till uppdraget att bistå övervakaren (*biträdande övervakare*) kan förordnas till detta, förutsatt att han eller hon har en för uppdraget lämplig utbildning inom brottspåföljdsområdet, det sociala området, i hälsovård eller i pedagogik samt behövlig arbetserfarenhet. Till uppdraget som biträdande övervakare kan förordnas också en annan lämplig person, om det behövs för att trygga övervakningen av samhällstjänsten eller av något annat med detta jämförbart skäl.

Brottspåföljdsmyndigheten ingår ett avtal med den som förordnas till biträdande övervakare om skötseln av uppdraget samt beslutar om arvode och kostnadsersättningar som ska betalas till denne av statens medel. Förhållandet mellan Brottspåföljdsmyndigheten och den biträdande övervakaren är inte ett tjänsteförhållande eller arbetsavtalsförhållande.

På den biträdande övervakaren tillämpas språklagen (423/2003) och bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

3 §

Övervakarens och den biträdande övervakarens uppgifter

Övervakarens uppgift är att

1) göra upp och delge den dömde en verkställighetsplan och tidsplan för samhällstjänsten,

2) övervaka att samhällstjänsten utförs genom att övervakaren håller kontakt med den dömde och med den som ordnar tjänstgöringsplatsen samt besöker tjänstgöringsplatsen,

3) anmäla att den dömde brutit mot sina skyldigheter samt mot verkställighetsplanen och föreskrifter som baserar sig på den, till en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten som är behörig att besluta om de åtgärder som ska vidtas på grund av brott mot skyldigheter eller föreskrifter samt att sammanställa en rapport i ärendet, och

4) sköta övriga åtgärder som verkställigheten av samhällstjänsten förutsätter.

Den biträdande övervakarens uppgift är att bistå övervakaren i uppgifter enligt 1 mom. Den biträdande övervakaren ska iaktta de påbud i fråga om verkställigheten som en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten har meddelat honom eller henne och till tjänstemannen anmäla om den dömde brutit mot sina skyldigheter samt mot verkställighetsplanen och föreskrifter som baserar sig på den.

Övervakaren och den biträdande övervakaren ska bemöta den dömde korrekt och förfara så att den dömde inte orsakas onödiga olägenheter. Övervakaren och den biträdande övervakaren ska stödja och handleda den dömde så att denne kan anpassa sig i samhället.

4 §

Lämplighetsutredning

För att bedöma hur gärningsmannen klarar av samhällstjänsten gör Brottspåföljdsmyndigheten upp en lämplighetsutredning. Bestämmelser om lämplighetsutredningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Tidpunkt för verkställigheten

— — — — —
I maximitiden på ett år inräknas inte heller den tid när inledandet av verkställigheten har varit uppskjuten eller verkställigheten har varit avbruten så som avses i 5 a §.
— — — — —

5 a §

Uppskov av eller avbrott i verkställigheten

Brottspåföljdsmyndigheten kan skjuta upp eller avbryta verkställigheten av samhällstjänsten för viss tid, om det på grund av att den dömda har en sjukdom som inte kortvarig, deltar i missbrukarrehabilitering, fullgör värnplikt eller civiltjänst, vårdar sitt barn under en moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenningsperiod enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller av någon annan med dessa jämförbar godtagbar orsak finns ett tillfälligt hinder för utförande av samhällstjänsten. Brottspåföljdsmyndigheten konstaterar i samband med att verkställigheten inleds att det finns ett hinder som förutsätter att verkställigheten skjuts upp och medan verkställigheten pågår att det finns ett hinder som förutsätter att verkställigheten avbryts.

Verkställigheten kan skjutas upp också när avtjänandet av ett ovillkorligt fängelsestraff eller någon annan samhällspåföljd utgör ett hinder för att inleda verkställigheten.

Uppskovet eller avbrottet får fortgå i sammanlagt högst ett år.

Brottspåföljdsmyndigheten ska återkalla uppskovet eller avbrottet av verkställigheten, om det framgår att det inte längre finns grunder för uppskovet eller avbrottet.

6 §

Verkställighetsplan

För utförande av samhällstjänst fastställer Brottspåföljdsmyndigheten en verkställighetsplan som innehåller uppgifter om platsen där samhällstjänsten utförs (*tjänstgöringsplats*), arbetsuppgifterna och annan verksamhet (*tjänstgöringsuppgifter*) samt dagen när tjänstgöringstiden löper ut. De behövliga villkoren för utförande av samhällstjänsten som tjänstgöringsuppgifterna och förhållandena på tjänstgöringsplatsen kräver ska också antecknas i verkställighetsplanen. Brottspåföljdsmyndigheten gör separat upp en exakt tidsplan för tjänstgöringen.

Brottspåföljdsmyndigheten kan med högst tre månader i sänder förlänga den tid under vilken samhällstjänst enligt verkställighetsplanen ska utföras, om det finns en grund med anknytning till den dömdes sjukdom eller någon annan särskild grund. Tjänstgöringstiden får inte heller då den förlängts på detta sätt överstiga ett år och sex månader.

7 §

Den dömdes skyldigheter

Den som har dömts till samhällstjänst ska

1) delta när verkställighetsplanen görs upp,
2) iaktta den fastställda verkställighetsplanen och tidsplanen för tjänstgöringen samt utföra de tjänstgöringsuppgifter som han eller hon har ålagts och delta i de sammankomster som verkställigheten av tjänstgöringen kräver,

3) uppföra sig sakligt mot personalen, kunder och andra personer på tjänstgöringsplatsen, och samma krav gäller också andra sammankomster som ingår i verkställigheten av tjänsten,

4) underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om att den dömda är hindrad att infinna sig för tjänstgöringen och grunden för det samt på anmodan visa upp ett giltigt intyg över eller en redogörelse för hindret så som det bestäms i verkställighetsplanen,

5) ge in till Brottspåföljdsmyndigheten ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd, om det finns grundad anledning att misstänka att den dömdes hälsa inte är tillräckligt god för att han eller hon ska kunna utföra samhällstjänst,

6) efter det att verkställigheten av samhällstjänsten har inletts avhålla sig från att använda narkotika som avses i 3 § 1 mom. i narkotikalan (373/2008); verkställigheten anses ha inletts vid den tidpunkt när den dömda har delgivit den fastställda verkställighetsplanen,

7) avhålla sig från att vara påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel på tjänstgöringsplatsen och vid de sammankomster som verkställigheten av tjänstgöringen kräver, samt

8) lämna utandnings-, urin- eller salivprov, om det finns anledning att misstänka att den dömda är berusad.

7 a §

Kontroll av drogfrihet

Om den dömden av yttre tecken att döma sannolikt är påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel på tjänstgöringsplatsen eller vid sammankomster som verkställigheten av tjänstgöringen kräver, ska en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten anteckna observationerna om berusningstillståndet. Tjänstemannen får då förplikta den dömden att lämna utandnings-, urin- eller salivprov. Om påverkan av yttre tecken att döma är uppenbar, ska prov inte fordras om inte den dömden kräver det. Om den dömden utan giltig orsak vägrar lämna utandnings-, urin- eller salivprov, kan det bestämmas att blodprov ska tas på honom eller henne. Tjänstemannen kan tillfälligt avbryta verkställigheten av samhällstjänsten för den tid urin-, saliv- eller blodprovet tolkas eller säkerställs.

Om den dömden med stöd av utandningsprov konstateras vara alkoholpåverkad, ska Brottspåföljdsmyndigheten vidta de åtgärder som avses i 7 b §. Brottspåföljdsmyndigheten ska vidta åtgärder enligt 8 § 1 mom., om det alkoholpåverkade tillståndet efter en helhetsbedömning kan betraktas som grovt. Om den dömden med stöd av urin- eller salivprov konstateras ha använt något berusningsmedel, ska det positiva resultatet från snabbtestet fastställas av ett laboratorium som fyller kvalitetskraven för drogtest. Så ska det också förfaras även om resultatet av snabbtestet är negativt, om det finns grundad anledning att misstänka berusning. Om det fastställda resultatet ger vid handen att den dömden har använt droger som avses i 7 § eller läkemedel som han eller hon inte har rätt att använda, ska Brottspåföljdsmyndigheten vidta de åtgärder som avses i 8 § 1 mom.

7 b §

Brott mot skyldigheter

En dömd som inte iakttar en skyldighet enligt 7 § ska av Brottspåföljdsmyndigheten ges en muntlig eller skriftlig anmärkning.

8 §

Grovt brott mot skyldigheter

Om den dömden inte börjar utföra samhällstjänst eller om han eller hon avbryter den, trots en muntlig eller skriftlig anmärkning inte fullgör sina skyldigheter, är berusad på tjänstgöringsplatsen enligt vad som avses i 7 a § 2 mom. eller vid de sammankomster som verkställigheten av tjänstgöringen kräver eller på något annat sätt grovt bryter mot en skyldighet enligt 7 §, ska Brottspåföljdsmyndigheten utan dröjsmål anmäla saken till åklagaren. Samtidigt ska Brottspåföljdsmyndigheten förbjuda att samhällstjänst inleds eller bestämma att utförandet av tjänsten ska avbrytas.

8 a §

Utredning av brott mot skyldigheter

Om den dömden misstänks för att ha brutit mot sina skyldigheter enligt 7 §, ska Brottspåföljdsmyndigheten utreda saken. När utredningen genomförs ska den dömden ges tillfälle att bli hörd och vid behov ska en representant för tjänstgöringsplatsen höras.

9 §

Hinder för utförande av tjänsten

Kan samhällstjänst av någon annan orsak än en som nämns i 8 § inte utföras inom den maximtid som anges i 5 § 1 och 2 mom., ska Brottspåföljdsmyndigheten underrätta åklagaren om saken. Åklagaren för saken till den domstol som avses i 8 § 2 mom.

11 §

Nytt fängelsestraff

Om åklagaren beslutar att åtala en person som utför samhällstjänst för ett brott som enligt åklagarens bedömning kan medföra fängelsestraff, kan åklagaren underrätta Brottspåföljdsmyndig-

heten om saken i syfte att förbjuda verkställigheten av tjänstgöringen. Brottspåföljdsmyndigheten ska när den har fått meddelandet förbjuda att tjänstgöringen inleds eller fortsätts.

12 §

Avdrag på grund av ett verkställt straff

Om en dom som avser samhällstjänst har verkställts eller är under verkställighet fastän den inte har vunnit laga kraft och domen med anledning av ändringssökande ändras till fängelse, ska Brottspåföljdsmyndigheten från det fängelsestraff som ska verkställas dra av den tid som motsvarar den del av straffet som redan har verkställts som samhällstjänst.

Brottspåföljdsmyndigheten ska från ett gemensamt samhällstjänststraff dra av den del som tidigare har utförts i form av samhällstjänst samt också en tid som motsvarar den del av straffet som har avtjänats som fängelse.

12 a §

Ersättning för skada som orsakats av den som har dömts till samhällstjänst

Till den som ordnar en tjänstgöringsplats eller den som hör till tjänstgöringsplatsens personal eller till en utomstående betalas ersättning med statens medel för en sak- eller personskada som den dömda har orsakat genom vållande vid utförande av arbete eller uppgifter som hör till samhällstjänsten.

Brottspåföljdsmyndigheten ska göra en utredning av skadefallet enligt 1 mom. Ersättningen betalas av Brottspåföljdsmyndigheten. Brottspå-

följdsmyndigheten kan för samma sak- eller personskada betala högst 5 000 euro i ersättning.

Bestämmelser om ersättning med statsmedel för skador som har orsakats genom brott finns i brottsskadelagen (1204/2005).

12 b §

Beslutanderätt

Direktören för Brottspåföljdsmyndighetens byrå för samhällspåföljder beslutar om anmälan till åklagaren enligt 8 § 1 mom. och förbud mot inledning av och avbrott i utförandet av samhällstjänsten.

Direktören för byrån för samhällspåföljder, en biträdande direktör som förordnats i arbetsordningen eller brottspåföljdschefen beslutar om uppskov av eller avbrott i verkställigheten för viss tid enligt 5 a §, förlängning av tiden för utförande som fastställts i verkställighetsplanen enligt 6 § 2 mom., tagande av blodprov enligt 7 a §, anmälan om hinder som avses i 9 § 1 mom. samt om förbud mot inledandet eller fortsättningen av tjänstgöringen enligt 11 § 1 mom.

Övervakaren eller någon annan tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten som i arbetsordningen förordnats till uppdraget beslutar om kontroll av drogfrihet enligt 7 a § bortsett från tagande av blodprov och om tilldelande av en muntlig eller skriftlig anmärkning enligt 7 b §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på de samhällstjänststraff i fråga om vilka verkställigheten inleds efter det att lagen har trätt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 23 april 2010